

Başvuru Numarası : 2023/1286
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.6.2024/47
Karar Numarası : 2024/532
Başvuran : S. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
2- Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; nakil olmadan önce bulunduğu ceza infaz kurumunda görüntülü görüşme hakkından yararlandırılmadığı, psikolojik ve fiziksel şiddete maruz bırakıldığı, hekim raporu bulunmasına rağmen diyet yemeğinin ve reçeteli ilaçlarının kendisine verilmediği, nakil olduğu ceza infaz kurumunda ise psikolojik ve fiziksel şiddet tehdidi altında olduğu iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. 24/10/2021 tarihinde Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil olduğunu, bel çatlağı, his kaybı, bağırsaklarının kısaltılması, dalağının olmaması ve Hepatit B hastalıkları nedeniyle %55 engelinin bulunduğunu,
- b. Malatya Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki tek Hepatit B hastası mahpus olduğu için tekli koğuşa alındığını, koğuşuna Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) kurulumu yapılmadığı için görüntülü görüşmeden yararlandırılmadığını,
- c. Yalnızca 1 saat havalandırma hakkından yararlandırıldığını ve 2 yıl boyunca psikolojik şiddete maruz bırakıldığını,
- ç. Hakkında diyet programı uygulanması gerektiğine dair hekim raporu olmasına rağmen diyetine uygun yiyeceklerin kendisine verilmediğini,
- d. Muayene ve tedavilerinin yapılmadığını, reçeteli ilaçlarının kendisine verilmediğini,
- e. 18/5/2023 tarihinde ölüm orucuna girdiğini, koğuşuna arama yapmak için gelen infaz ve koruma memurlarınca fiziksel şiddete maruz bırakıldığını, muhatap Kurum İdaresi tarafından hastaneye gitmesi ve darp raporu almasının engellendiğini, daha sonra Akçadağ Devlet Hastanesine sevk edildiğini ve orada tedavi gördüğünü,
- f. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün talimatı üzerine şu anda bulunduğu Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini, söz konusu talimat yazısında başvuranın personele saldırı riski bulunması nedeniyle güvenlik önlemlerinin artırılması ve gerekli psikolojik desteğin verilmesi talimatlarının “bunu dövün, öldürün” anlamına geldiğini iddia etmekte ve mağduriyetinin tespitini talep etmektedir.

3. Muhatap Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

- a. Başvuran hakkında Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun 24/5/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararı ile durumlarına uygun ceza infaz kurumuna ayrılma kararı verildiği; Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünün başvuranın personele saldırı riski bulunmasına karşılık güvenlik önlemlerinin artırılması ve gerekli psikolojik desteğin sağlanması talimatlarını içeren 29/5/2023 tarihli ve ... sayılı yazısı üzerine asayiş ve güvenlik nedeniyle

Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin yapıldığı,

b. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 29/5/2023 tarihli ve ... sayılı yazısındaki, güvenlik önlemlerinin artırılması ve başvurana gerekli psikolojik desteğin verilmesi talimatından “bunu dövün, öldürün” anlamının çıkartılmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu,

c. Başvuranın Kurumumuza yaptığı başvuru üzerine Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından ifadesinin alındığı; alınan ifadesinde Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda sorun yaşamadığını, psikolojik baskı görmediğini ve personelle sorun yaşamadığını, sıkıntılarının Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu kaynaklı olduğunu belirttiği ifade edilmiştir.

4. Muhatap Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın ilaçlarının reçeteler doğrultusunda kullanıldığı,

b. Rahatsızlıkları nedeniyle İdare ve Gözlem kurulu kararı üzerine tekli koğuşa alındığı ve tekli koğuşlarda ACEP kurulumu bulunmadığı,

c. Başvurana hekim raporu dâhilinde diyet yemeği verildiği, ancak başvuranın hem diyet yemeği hem de muhatap Kurumda verilen normal yemeği istediği, söz konusu talebinin karşılanmaması üzerine başvuranın ölüm orucuna girdiği ve olaya ilişkin tutanak tutulduğu,

ç. Muhatap Kurum Müdürü hakkında önceki tarihli şikâyet dilekçesi bulunmasına karşılık Kurum Müdürüne hitaben yazdığı 26/5/2023 tarihli mektubunda diyalog eksikliği nedeniyle durumu yanlış anladığını, özür dilediğini ve diğer personelden de şikâyetçi olmadığını belirttiği,

d. Başvuranın iddialarının Muhatap Kurum ve personelini karalama amacından öteye gitmediği ve asılsız olduğu ifade edilmiştir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından Kurumumuza sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Muhatap Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu hakkındaki iddiasından vazgeçtiğini,

b. Muhatap Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ile ilgili iddialarını tekrar ettiğini,

c. Hekim raporu dahilinde verilmesi gereken diyet yemeğinin yalnızca 1 öğününün verildiğini, kendi parası ile kamını doyurduğunu,

ç. İnfaz ve koruma memurları tarafından maruz kaldığı fiziksel şiddete ilişkin olarak Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ve Cumhuriyet Başsavcılığına şikayette bulunduğunu,

d. Reçeteli ilaçlarının kendisine verilmeyerek sağlık hakkının engellendiğini,

e. Tekli koğuştaki kalması nedeniyle görüntülü görüşme hakkının engellendiğini ve yalnızca 1 saat havalandırma hakkından yararlandığını ileri sürmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “Kişinin Dokunulmazlığı, Maddi ve Manevi Varlığı” başlıklı 17'nci maddesi; “Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.” hükmünü haizdir

7. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Kurumun Görevleri” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

8. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Ön İncelemenin Yapılması” başlıklı 48'inci maddesine göre:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

a) Kurumun görev alanına girip girmediği,

b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup

olmadığı,

c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,

ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı,

d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği,

e) Belli bir konuyu içerip içermediği,

f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir.

(2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenbilirlik koşulları her başvuru yönünden ayrı ele alınır."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar Türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli Kabul Edilmezlik Kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre;

(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar verilmesine yer olmadığına dair karar" başlıklı 73'üncü birinci fıkrasının (a) bendine göre; "Kurum; başvurunun başvurusundan vazgeçmesi üzerine inceleme ve araştırmasını sonlandırması hâlinde karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları ve talepleri ile muhatap Kurumun yanıtları, konuya ilişkin mevzuat hükümleriyle birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

Başvuranın Görüntülü Görüşme Hakkından Yararlandırılmadığı İddiasına İlişkin Olarak,

15. Başvuran, muhatap Malatya Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu süre dâhilinde, İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla tekli koğuştaki kaldığı ve koğuştaki ACEP kurulumu mevcut olmadığı için görüntülü görüşme hakkından yararlandırılmadığını iddia etmiştir.

16. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlünün Mektup, Faks ve Telgrafları Alma ve Gönderme Hakkı" başlıklı 68'inci maddesinin birinci fıkrası "Hükümlü, bu maddede belirlenen kısıtlamalar dışında, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendisince karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir. Hükümlü, usul ve esasları Adalet Bakanlığınca belirlenmek suretiyle, gerekli teknik altyapının bulunduğu kurumlarda elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilir." hükmünü amir olup söz konusu fıkra öngörülen elektronik yöntem ACEP'tir. Bu nedenle ACEP'in kullanılabilmesi için ceza infaz kurumunda gerekli teknik altyapının bulunması şartının gerçekleşmesi gerekmektedir. Başvuranın dilekçesinden ve muhatap Kurumun cevabi yazısından da anlaşıldığı üzere, başvuranın bulunduğu koğuştaki ACEP teknik altyapısı kurulu değildir. Keza başvuranın söz konusu iddiasına ilişkin olarak 12/7/2023 tarihli ve ... sayılı yazımızla Adalet Bakanlığı Ceza

ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bilgilendirilmiş olup ACEP'in ülkemiz genelinde bulunan tüm ceza infaz kurumlarında yaygınlaştırılma çalışmalarının devam ettirildiği bilinmektedir.

17. Başvuranın bulunduğu koşutta gerekli teknik altyapının da bulunmadığı göz önüne alındığında, görüntülü görüşme hakkından yararlandırılmaması hususunun muhatap Kurum inisiyatifinde olmadığı ve mevzuat çerçevesinde iş ve işlemlerin gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Bu nedenle mezkûr iddia kapsamında muhatap Kurum tarafından hak ihlali anlamına gelebilecek bir uygulamanın yapılmadığı kanaatine varılmıştır.

Başvuranın Yalnızca 1 Saat Havalandırma Hakkından Yararlandırıldığı İddiasına İlişkin Olarak;

18. Başvuran, muhatap Malatya Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu süre içerisinde yalnızca 1 saat havalandırma hakkından yararlandırıldığı iddia etmiştir.

19. 5275 sayılı Kanun'un "Beden Eğitimi" başlıklı 87'nci maddesinin ikinci fıkrası "Açık havada çalışmayan veya kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az 1 saat açık havada gezinmek olanağı verilir. Bu süre içerisinde bireysel spor da yapılabilir." ve 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Beden Eğitimi ve Etkinliklere Katılma" başlıklı 92'nci maddesinin ikinci fıkrası "Açık havada çalışmayan veya kapalı kurumlarda bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az 1 saat açık havada gezinmek olanağı verilir. Bu süre içerisinde bireysel spor da yapılabilir." hükümlerini haizdir.

20. Keza Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK), havalandırma hakkına yönelik olarak "Açık havada egzersiz yapma konusunun üzerinde özellikle durulmalıdır. Mahkumların (tercihen genel bir faaliyet programının bir parçası olarak) her gün açık havada en az 1 saat egzersiz yapabilmesi şartı, temel bir önlem olarak genel kabul görmüştür. CPT, istisnasız bütün mahkumlara (ceza olarak hücre hapsinde olanlar dahil) her gün açık havada egzersiz yapma imkanı verilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir. Açık havada egzersiz yapılacak yerlerin makul büyüklükte ve mümkün olduğunca kötü hava şartlarında koruma sağlayacak biçimde olması gerektiği barizdir." (AİÖK, 2. Genel Rapor, Hapsedilme, [CPT/Inf (92) 3], para.48) şeklinde bir standart ortaya koymaktadır.

21. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ise benzer konulu bir kararında AİÖK'in anılan standardına atıfta bulunarak "Mahkeme, tutukluluk koşullarını değerlendirirken, açık hava egzersizinin mevcudiyeti ve süresine ve mahpusların bu egzersizden faydalanabileceği koşullara özellikle dikkat etmektedir. Bu bağlamda, Mahkeme, açık hava egzersizinden özel olarak bahseden CPT standartlarına atıfta bulunmakta ve hiçbir istisna olmaksızın herkese her gün açık havada ve tercihen daha geniş bir hücre dışı faaliyetler programının bir parçası olarak en az 1 saat egzersiz yapmasına izin verilmesinin, bir mahpusun refahının temel bir güvencesi olarak değerlendirmektedir. Dahası, açık hava egzersiz tesisleri makul bir şekilde geniş olmalı ve mümkün olduğunca sert hava koşullarından korunma sağlamalıdır." (AİHM, Ananyev ve Diğerleri/Rusya, B. No:42525/07, 10/4/ 2012, para. 150) değerlendirmesine yer vermektedir.

22. Anılan mahkeme kararı ve mevzuat hükümleri göz önüne alındığında; başvuranın havalandırma hakkından yararlanma süresine ilişkin olarak muhatap Kurumun takdir yetkisini haiz olduğu ve somut olayda söz konusu takdir yetkisinin kötüye kullanıldığına dair herhangi bir emare bulunmadığı değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda muhatap Kurumun işlemlerini mevzuat ve uluslararası standartlar çerçevesinde gerçekleştirdiği anlaşıldığından mezkûr iddia kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Başvuranın Muhatap Kurumda Psikolojik Şiddete Maruz Bırakıldığı İddiasına İlişkin Olarak;

23. Başvuran, muhatap Malatya Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu süre boyunca psikolojik şiddete maruz kaldığını iddia etmiştir.

24. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular da açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. Anayasa Mahkemesi (AYM), ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvuran tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ve söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, Muhittin Kaya, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, para. 32).

25. Başvuran; başvuruya konu kötü muamelenin ne zaman, nasıl, ne kadar süre ile uygulandığına ilişkin ayrıntılara değinmemiştir. Dolayısıyla başvuranın psikolojik şiddete uğradığına ilişkin iddiasının; soyut iddialardan öteye geçmediği ve somut fiillerin tasvirini içermediği anlaşıldığından söz konusu iddianın açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuran Hakkında Düzenlenen Hekim Raporuna Uygun Diyet Yemeği Verilmemesi İddiasına İlişkin Olarak;

26. Başvuran, muhatap Malatya Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu süre dâhilinde,

hakkında diyet programı uygulanması gerektiğine dair hekim raporu bulunmasına rağmen hekim raporuna uygun yiyeceklerin kendisine verilmediğini iddia etmiştir.

27. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekler birlikte değerlendirildiğinde; Malatya İl Sağlık Müdürlüğü Akçadağ Ceza İnfaz Kurumu Aile Sağlık Merkezi'nin 8/12/2022 tarihli ve ... protokol sayılı raporu ile başvuranın kısa bağırsak sendromu nedeniyle diyet yemek yemesinin uygun bulunduğu ve muhatap Kurum Müdürlüğü'nün 9/12/2022 ve ... sayılı yazısı gereğince başvurana ilgili hekim raporuna uygun olarak diyet yemeği verilmesi hususunun kararlaştırıldığı anlaşılmıştır.

28. Yukarıda gösterilen nedenlerle başvurana ilgili hekim raporu çerçevesinde diyet yemeği verildiği anlaşılmış olup mezkûr iddia kapsamında muhatap Kurum tarafından hak ihlali anlamına gelebilecek bir uygulamanın bulunmadığı ve kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

Başvuranın Reçeteli İlaçlarının Kendisine Verilmediği İddiasına İlişkin Olarak;

29. Başvuran, muhatap Malatya Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu süre dâhilinde muayene ve tedavilerinin yapılmadığını, reçete ile yazılan ilaçlarının kendisine verilmediğini iddia etmiştir.

30. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekler birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın çeşitli hastanelerde ve çeşitli tarihlerde muayene edilerek reçete düzenlendiği, ilgili reçetelerin Malatya İl Sağlık Müdürlüğü Akçadağ Ceza İnfaz Kurumu Aile Sağlık Merkezinde görev yapan hekimlerce kaşelendiği ve başvurana reçetede belirtilen ilaçların verildiği anlaşılmıştır.

31. Yukarıda gösterilen nedenlerle başvurana ilaçlarının reçeteler çerçevesinde verildiği anlaşılmış olup açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın Fiziksel Şiddete Uğradığı İddiasına İlişkin Olarak;

32. 5275 sayılı Kanun'un "Kapalı Ceza İnfaz Kurumları" başlıklı 8'inci maddesi "Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir." hükmünü haizdir. Söz konusu hüküm gereği kapalı ceza infaz kurumlarında elektronik güvenlik sistemi bulundurulmalıdır. Bunun bir sonucu olarak kapalı ceza infaz kurumlarına, mahpuslar ile personelin birbirine karşı davranışlarının kontrol altına alınabilmesi ve kötü muamelenin önlenmesi adına kamera sistemi kurulmaktadır.

33. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'in "Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı" başlıklı 8'inci maddesinde ise "Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir." denilerek özel hayata saygı hakkı düzenlenmiştir. Benzer şekilde Anayasa'nın "Özel Hayatın Gizliliği" başlıklı 20'inci maddesi "Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz." şeklinde düzenlenmiştir.

34. Anılan mevzuata da uygun olacak şekilde kapalı ceza infaz kurumlarında; ortak yaşam alanlarının kamera ile izlenmesi, oda ve koğuşlarda bulunan tuvalet ve banyolar ile yatılan ve kıyafet değiştirilen alanların ise kamera ile izlenmemesi ve kayda alınmaması gerekmektedir. Özellikle tek kişilik koğuşlarda, ortak yaşam alanı ile mahremiyetin korunması gereken özel yaşam alanı ayrımı keskin olmadığı için kamera bulundurulmamaktadır.

35. Başvuran 18/5/2023 tarihinde maruz bırakıldığı psikolojik baskılar yüzünden ölüm orucuna girdiğini iddia etmiştir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekler birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın 18/5/2023 tarihinde kendisine hekim raporu çerçevesinde verilen diyet yemeğin yanında normal öğünlerin de verilmesini istediği, söz konusu talebi karşılanmadığı için diyet yemeği almayı reddederek ölüm orucuna girdiği ve buna ilişkin tutanak tutulduğu anlaşılmıştır.

36. Başvuran ölüm orucuna girmesi nedeniyle infaz ve koruma memurları tarafından fiziksel şiddete maruz bırakıldığını iddia etmektedir. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kuraldır. Muhatap Kurumun cevabi yazısında, kişilerin mahremiyetinin korunması amacına uygun olacak şekilde tekli koğuşlarda kamera bulunmadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla başvuranın koğuşuna ilişkin kamera kaydı bulunmadığından söz konusu kayıtlara dayalı inceleme yapılamamıştır.

37. Ayrıca muhatap Kurumun gönderdiği cevabi yazı ve eklerinden; başvuranın 23/5/2023 tarihinde konuyla

ilgili olarak muhatap Kurum Müdürü ve personeli hakkında Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne şikâyetle bulunduğu ancak 26/5/2023 tarihinde diyalog eksikliği yaşandığı gerekçesiyle şikâyetini geri çektiği anlaşılmıştır. Başvuran ayrıca Kurum Müdürü ve başmemuruna yazdığı dilekçelerinde, yaşanan olayları yanlış anladığını ve özür dilediğini belirtmiştir. Yine 26/5/2023 tarihinde başvuranın muhatap Kurum Müdürlüğü tarafından ifadesi alınarak tutanak tutulmuş ve başvuranın ilgili ifadesinde de görevli personeli yanlış anladığını, şikâyetini geri çektiğini ve özür dilediğini belirttiği anlaşılmıştır. Bahsedilen dilekçeler göz önüne alındığında fiziksel şiddete uğradığını ileri süren başvuranın mezkûr iddialarının çelişkili ve soyut olduğu değerlendirilmiştir.

38. Bu kapsamda başvuranın dilekçelerinden ve verdiği ifadedeki beyanından somut olayın iddia ettiği şekilde yaşanmadığını ikrar ettiği ve görevli personelden özür dilediği anlaşılmış; başvuranın fiziksel şiddete uğradığına ilişkin iddiasının mesnetsiz ve çelişkili olduğu değerlendirilmiştir. Dolayısıyla açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın Muhatap Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ile İlgili Başvurusundan Vazgeçmesine İlişkin Olarak;

39. Başvuran başvuru dilekçesinde, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 29/5/2023 tarihli ve ... sayılı yazısındaki "(...) personele saldırı riski bulunmasına karşılık güvenlik önlemlerinin artırılması ve gerekli psikolojik desteğin sağlanması(...)" ifadelerinin "bunu dövün, öldürün" anlamına geldiğini iddia etmiştir.

40. Muhatap Kurumun cevabi yazı ve eklerinden; muhatap Kurum Müdürlüğü tarafından başvuranın iddiasına ilişkin ifadesinin alındığı, söz konusu ifadede başvuranın muhatap Kurumda sorun yaşamadığını ve psikolojik baskı görmediğini belirttiği anlaşılmıştır.

41. Başvuran, muhatap Kurumun yazılı görüşüne karşı sunduğu dilekçesinde de muhatap Kurumda bir sıkıntı yaşamadığını ifade etmiştir. Dolayısıyla başvuranın iddialarının devam etmediği ve Erzincan L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu hakkındaki başvurusundan vazgeçtiği anlaşılmıştır.

42. Bu kapsamda başvuranın, başvuruya konu iddialarından vazgeçmesi nedeniyle başvuru hakkında karar verilmesine yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/6/2024 tarihinde, Saffet BALIN'ın karşı oyuyla OY ÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

Ek: 2024/532 S. A. 2. Daire Kararı Saffet BALIN Karşı Oyu (1 Sayfa)

27.06.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : S. A.
Karar Numarası : 2024/532

6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin birinci fıkrası “*Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir.*” hükmünü haizdir. İlgili hüküm uyarınca başvuruların incelenmesi ve karara bağlanması için belirlenen sürenin azami olarak altı ay olduğu açıktır.

Somut başvuruda, yukarıda yer verilen normatif düzenlemedeki azami süreye uyulmadığı görülmektedir. Kurumumuzun insan kaynağı ile beraber değerlendirildiğinde mevcut durumdaki olağan dışı gecikmenin makul görülebilmesi mümkün değildir. Kaldı ki aynı dönemde Kurumun insan kaynağının “tali” olarak değerlendirilebilecek faaliyetlere kanalize edildiği görülmektedir. Bu durum Kurumun insan kaynağının etkili ve verimli olarak kullanılamaması ve iş akış takiplerinin düzenli olarak yapılamamasının olağan sonucudur.

Mücbir sebepler hariç olmak üzere başvuruların öngörülen yasal sürede sunulmamasında sorumluluğu olan personel hakkında gerekli tahkikatın da yapılması gerektiği şerhiyle birlikte yukarıda sıralanan gerekçelerle sayın çoğunluğun görüşüne iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>